

List izbaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrto leta 80 sold. — Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Soharju na Travniku in v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravištvu v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mailing-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat. 12 sold., če trikrat, 5 s o ldov.

1

Volitve na Češkem.

Nobenden narod v Avstriji ni imel tolikokrat prilike skazati svojo izurjenost in politično zrelost pri volitvah, kot Češki. Kar imamo decembersko ustavo, ki hoče takraj Litave vse narode in kronovine, sé njihovimi različnimi težnji in starodavnimi pravicami spraviti pod eden klobuk in jih izročiti v roke na milost in nemilost nemškemu ustavakom, ni prešlo nobeno leto, da bi Čehi ne bili primorani po dvakrat ali trikrat stopiti na volilno bojišče in meriti se sé svojimi sodeželani — recte z vladnim regimentom. S trdno zavestjo, da se borijo za nezgubljive, naravne narodne pravice in utrjeno pravo svojega kraljestva šli so brez razločka vsi volilci v volilni boj in stali kot en mož za onega kandidata, kterega so jim priporočali njihovi zaupni možje sé starim Palacky-em in Rieger-jem na čelu. In res, čudila se je ne le Avstrija, ampak cela Evropa, kako zamore Češki narod, ko se je, bi rekel, vse proti njemu zapriseglo, še stalno in nepremaknjeno varovati ono stališče, kterega mu je odkazalo pravo njegovo. Vse zvijače, vsi Chabrusi, vsi vladni aparati, in druga nedostojna sredstva niso mogla zganiti in razkropiti bojnih črt Češkega naroda. Vsa Evropa je v tem

edina in skušnja lahko vsakega uči, da so Čehi strahoviti sovražnik decemberski ustavi in vsem ustavovercem postali samo zarad edinosti in sloge, vsled ktere so znali svoja osebna menenja podvreči občnemu, narodnemu blagru. Ali kar se vladi in njenim organom ni posrečilo, to so dosegli tako zvani Mladočehi. Kaj so „Mladi“, to je nam Slovencem žalibog pre dobro znano. Kakor pri nas na Slovenskem, se je tudi na Češkem nekaj sebičnih, samopridnih in častilakomnih ljudi odcepilo od starih in izkušenih voditeljev, kterih značaj je čist, kakor zlato in ki so svoj narod izdramili iz narodnega in političnega spanja in rešili skoraj gotovega pogina.

Ti Mladočehi, na videz narodni, so razrušili povsod občudovano Češko edinost in se bratijo pod krinko liberalizma z naj zagriženšimi sovražniki narodnosti Češke in z njimi v zvezi pomagajo sekati hude rane svojemu narodu.

Ker Čehi niso hoteli stopiti v deželni zbor, so sgrabili svoje mandate in 3. t. m. bile so nove volitve v kmečkih občinah, 6. pa v mestih in trgih.

Zaupni možje so postavili za kmečke občine 49 kandidatov Staročehov in izmed teh je bilo voljenih 42. Mladočehi so postavili na svojo roko 20 kandidatov in voljenih je 6; v ednem okraji

so glasovali Mladočehi rajše z ustavoverci in tako ustavovercu pomagali k zmagi. Reči so se tako godile, kakor pri nas v jeseni. Mladi hočejo biti liberalni(?), če tudi sami postanejo narodni odpadniki. Izid Čeških volitev nam kaže, da narod ne mara samo za liberalizem, ampak on tirja in hoče vse kaj drugega. On zahteva svoje pravo utrjeno in ohranjeno, do kterega pa pride samo, ako se oklene svojih starih voditeljev. Češki narod ima preveč politične zrelosti, kakor da bi se dal oslepiti s puhlimi, liberalnimi frazami.

Da so pa Mladočehi prodrli še s 6 kandidati, imajo se naj več zahvaliti vladi in ustavovercem, ki so jih povsod podpirali in ker med temi in njimi ni drugega razločka, kakor da oni češki uni nemški govoré. Dobro bi bilo, da bi si v prihodnje narod slovenski vzel Čehe za zgled, otresel se mladoslovenskih smeti in dal slovo za vselej mladoslovenskim — ustavovercem.

Dopisi.

V Gorici 4. junija. Dans se blagoslovljajo novi zvonovi za cerkev sv. Ignacija. Delo hvali mojstra; zvonovi so lepo ubrani, da je veselje to zvonjenje poslušati. Tako je. V naših časih gleda

LISTEK.

Iz Kanala do Kala.

(Potopisna črtica.)

(Dalje).

Pot naji pripelje do treh malnov. Potoku, ki jih goni, pravijo Ajbica. Od tod naprej greva skoro le po senci. Tako lepega in ravnega leskovja nisem še videl, koder sem hodil. Pozna se ljudem, da gledajo na les in da ne sekajo vsega od kraja. Iz šibastega protja delajo obroče in jih vozijo ali v Gorico ali pa v Trst, kakor jim bolj kaže. Pred seboj imava vasico Logi. Do tu sém hodijo še kanalski duhovni previdavat, naprej pa ne več. Zastran tega krajnega imena je tekla po naših domačih časnikih huda jezikoslovna pravda, pa brez potrebe. Res je, da pišemo še marsikako krajno imé preveč napčno, pa ne prepirajmo se zastran tega po otročje. Misliti, misliti je treba in delati vmes, pa bo v kratkem vse prav.

Vasica Logi je naji preveč zamotila, hitiva toraj naprej. Kolovoznik gré še enkrat navdol in enkrat navkreber, pa sva pred av-

škim pokopališčem. Pokopališče! Ta kraj človeka presune, posebno tacega, ki ni trdnega zdravja. Bog vé, kje mi bode križec stal! Po zvnanjem soditi, ni davno, kar so ga obzidali. Križec ni veliko na njem in še ti so leseni. — Obrniva oči na polje. Ljudje, ki so v mestu rojeni in vzrejeni, mislijo, da nad Solkanom nij drugega kot kamenje in opoka.(?) Ti naj pridejo tu sem, pa naj si ogledajo avško polje! Ravno je že tako, da bolje ne more biti. In léhe, kake so pa te? Tako dolgih nisem še videl. Po njivah raste trta. Njega dni so pridelavali obilno belega in črnega vina. Tudi sadnega drevja jim ne manjka. Crešenj, jabelk, hrušk in čespej imajo na kupe, kedar je letina za nje. Celó brez fig niso. Sploh je avško polje tako, da so ljudje, ki ga obdelujejo, z njim prav lahko zadovoljni.

Ko pridem v Avče, grem naravnost v gostilnico. Tu sem nekaj prigriznil. Pil nisem, ker nisem bil žejen; vino ukazavati in drugim ponujati ga, pa nimam navade. Misli sem koj dalje iti, pa si nisem upal, ker je bilo podnebje med tem nekoliko osivelo. Prenočil sem toraj v Avčah.

Zdaj pa še nekaj o imenu te vasi.

Avčani slišijo radi kaj novega, zato jim povem, da so pravili njih vasi Als. Ime ni lepo, pa kedo more kaj zato? Tudi tega nisem jaz kriv, da so l. 1550 to imé s čudno besedo A u z z a zamenili.

Avška vas mora biti stara. Ni čudo! Ljudje so si zidali hiše najprej v ravani, še le, kedar jim je tú prostora zmanjkalo, pomaknili so se v gore. O Avčah vam lahko marsikaj povem. Najprvo moram to zapisati, da so imeli Avčani za Kanalei prvi duhovna. Dokler so se ljudje na Kanalskem ravani držali, imeli so svoje cerkveno središče v Kanalu. Če se je komu otrok rodil, krstili so mu ga v Kanalu. Ravno tako so tudi poročali v Kanalu, naj so bili že doma v Avčah, Ročinji, na Gorenjem polji ali kjer si bodi na Kanalskem. S časoma se je gledé tega nekaj predrugačilo. Ljudi je bilo vsak dan le več, polje pa vedno isto. Kaj so storili? Naprej so se pomikali. V gorah je bilo mnogo dobrega sveta, le v pušci je bil. Tje gor so se preselili in pridno delali. Od tod pride, da imamo zdaj v kanalskih hribih mnogo pridnih kmetij.

(Dalje prih.)

vsakdo ne tolikajna velikost in težo zvonov, kakor na to, da so zvonovi lepo ubrani, in da ušesu dopadajo. Zato se sliši, da mislijo tudi pri fari sv. Vida na Placuti sedanje zvonove prečiti dati, da udobijo lepše zvonjenje.

Nekdaj pa se je bolje gledalo na to, da so bili zvonovi nenavadno veliki. Nočem omenjati nezmerno velikih zvonov na Kitajskem, od katerih govori misijonar O. Le Comte, da jih ima samo mesto Peking sedem tako grozno velikih, da ima vsaki zvon po 120.000 liber teže. Saj je znano, da se nam Kitajci sploh čudni zdé, ko beremo ali slišimo, da pasje meso in podgane jedó, da se o žalovanji v belo oblačijo da zvonove z lesenim žvenkljem namesti s železnim bijejo itd. itd. Ostanimo pri Evropi. Kdo ni še slišal o naj večem zvonu v Moskvi? Ko je bila Moskva leta 1701 pogorela, je tudi zvon, ki je neki 4.400 centov imel, poginil. Sedaj še se kaže tam zvon, ki ima okoli 4.320 centov. Še tretji zvon v Moskvi ima, kakor pravijo, 356 centov, tako da je za dva centa teži, kakor je véliki zvon pri sv. Štefanu na Dunaji. Bil je vlit Dunajski véliki zvon, ki ima 354 centov, in njegov žvenkelj 1328 funtov, na povelje cesarja Jožefa I. leta 1711. Ali ta ni še naj večji zvon celega Avstrijskega cesarstva. V Holomuci na Moravskem ima vélika cerkev na svojem srednjem zvoniku zvon, ki ima 358 centov, tedaj je za štiri cente teži, kakor je Dunajski. V Parizu, velikem mestu na Francozskem, imajo malo manjši zvon pri Notredamski cerkvi, ker ima 340 centov. In v Erfurtu je zvon, ki ima 275 centov. Ako bi hoteli manje zvonove naštevati, kakor so ravno kar omenjeni, ter imajo po sto centov, ali po 80, ali po 70, šestdeset itd., tedaj bi celo rajdo imenitnih zvonov napisal, kateri ne bi bilo kmali kraja. Toda pustimo tudi to. Kakor v vsaki reči, tako vidimo tudi pri zvonovih mnoge spremembe zdaj na boljše, zdaj na slabše. Ko je bil okoli leta 604 prvi zvon, kar se more vedeti, za papeža Sabinijana v Rimu na zvonik postavljen, bil je kot nenavadna stvar predmet splošnega krenljanja. In kaj mislite, kako velik je bil? Najmanjša cerkva ima v naših dnevih večji zvon, kakor je bil tisti prvi zvon v Rimu. Začenjali so potem, v sedmem in osmem stoletji, vsi škofje, pa drugi duhovniki omišljevati zvonove svojim cerkvam, pa tako, da je večji del vsake cerkev le po en sam zvon imela. Sčasoma so začenjali privedati še drugi pa tretji zvon; ter so začenjali ljudje misliti, da si morajo slavo s tim pridobivati, da kar je le mogoče si prav velike zvonove napravijo, večje, kakor je imajo sosedje, posebno v vzhodnih deželah, kjer tudi v resnici še zdaj naj večje zvonove nahajamo.

Ali, kakor smo zgorej rekli, ne na to je gledati, da so zvonovi čez mero veliki in težki, ampak na to, da imajo lep, všečen glas, in da se glasovi vsih zvonov enega in istega zvenika lepo strin-

jajo. Zvonar, kateri zna bolje zvonove ubirati, je *caeteris paribus* bolji mojster.

Prvih tri sto let, ko se kristjani niso smeli očitno kazati, niso tudi imeli ni zvonov, ni družih očitnih znamenj, s katerimi bi bili verne k službi božji klicali. Še le za cesarja Konstantina Vélikega so začeli imeti svojo očitno službo božjo, ter so s časom vpeljali zvonove. Popred so ali na lesene ali pa na železne plošče s kladvom bili, kakor delajo še zdaj Kristjani v Turškem cesarstvu, kjer jim ni dovoljeno imeti zvonove, da so v cerkev ljudi klicali.

Cerkev je vselej blagoslavljala vse reči, ki so bile za božjo službo namenjene, in zato so se zvonovi koj od začetka blagoslovili, kakor spričuje učeni *Alkuin*, učenc Bede častitljivega in sloveči učitelj Karla Vélikega, da je bilo blagoslovljenje zvonov veliko pred letom 770 uže v navadi. Toda imena Svetnikov so začenjali dajati zvonovom še le proti koncu desetega stoletja. Papež Janez XIII, je leta 968., tako pripoveduje Baroni, velik zvon za Lateransko cerkev v Rimu posvetil, in mu dal ime sv. Janeza. In od tistega časa se je ta pobožna navada sploh sprejela, in trpi še do današnjih časov.

Tako tudi niso imeli nekdanji zvonovi ni letne številke, kdaj so bili vlit, ni zvonarjevega imena, ali kaj družega temu podobnega. Ali z enajstim stoletjem se je vse to uže zvonovom pridevalo. Toda zadosti bodi te čenčarije o zvonovih; mogoče, utegne marsikomur izmed Glasovih bralcev s tim ustrezno biti, da kaj malega izvé od zgodovine zvonov. Komur je vse to znano, naj pa ta sestavek preskoči, in naj bere druge, kateri ga bolj zaminajo.

Iz Kanala, 30. junija. (*Kavarna. — Telegr. postaja. — Državno posojilo. — Novošegno trinoštvo.*)

Naš trg dobiva *mestno lice*. *Kavarno* že imamo, zdaj se nam ponuja pa še *telegrafična postaja*. Gosp. J. Jereb, telegrafski uradnik v Trstu biva že nekaj dni pri nas ter podučuje tukajšnjega poštarja v tem, kar bo kot telegrafist potreboval. Znal bo, se vé da, vse le bolj mehanično, ker sliši zdaj prvo pot nauk o elektriki in magnetizmu, pa to nič ne dé. Telegrafična postaja bo s pošto združena, kar je tudi prav. Poštar lahko oboje opravlja, saj bo le po dnevi telegrafoval. Ali je ta naprava našemu trgu potrebna ali ne, tega ne bom preiskaval. Pa tudi od druge strani dorašča našemu trgu nekaj novega. Državno posojilo, naši primorski deželi podeljeno, pride tudi Kanalu v prid. Dobili smo tisuč goldinarjev. Ta denar so naši „očetje“ v to obrnili, da se popravite dve poti: v Kanalu in Gorenji vasi. Z ostalim denarjem žboljšajo studenec na trgu. To zadnje delo bilo je prav potrebno. Kedar je količkaj deževalo, tedaj nismo imeli kaj piti. Zdaj se pa tam, kjer voda izvira, svet nekoliko ogradí, da deževnica ne lo mogla do studenčnice.

O sv. Petru hodijo ženske iz naših hribov pod Gorico in v Lahe žet. To delajo za to, da si kaj prislužijo. Ženske v kanalskih hribih ne vidijo celo leto križa, če to priložnost zamudé. Plesti ne znajo, šivati še manj. Vso božjo zimo preživijo ali bolje — prespijo na dobro zakurjeni peči. Vi, ki ste v mestu, imate lepo priložnost opazovati, kako jih kmetje pred škofijo in na Travniku obdelujejo in v žito vabijo. Ta pelje eno, uni drugo trumo sè sabo. Pa kako delajo z njimi! Zjutro okoli treh ali pa še prej skliče jih gospodar na polje. Dá jim moža, da pred njimi žanje pa tako hitro, da ga komaj dohajajo. Kedar se ta vtrudi, dá jim družega in to gré naprej do pol devetih zvečer. Da pri tem prenapetem delu marsikaka v razorji obleži, ni nič kaj nenavadnega. Prigodilo se je že — kakor pripovedujejo, — da je v kaki kri zavrela in da je na mestu umrla. Ali ni nobenega, da bi to odpravil? — Predolgim dopisom nisem prijatelj, zato sklenem. Da ste mi zdravi!

Iz Rihenberga, 5. julija. — (Novo vpeljani praznik.) — Že dalj časa so naši farmani želeli, da bi se za god sv. Urha, 4. julija, patrona naše farne cerkve in cele fare, praznik ustanovil. Ali temu je bil naproti nek neprijazni veter, kterege je goriški sever, hvala Bogu, za vselej odpihnil. — Imeli smo že nekaj let sem le-ta dan kot polpraznik; letos pa je naše starašinstvo v prvi seji sedanjega županstva po več razgovorih na splošno željo sklenilo enoglasno (razun enega), naj bo za našo faro od sedaj naprej god sv. Urha popolnoma praznik. Preč. knezo-nadškofjstvo je to z veseljem odobrilo. Kako, je bilo s tem ljudstvu ustrezno, pokazali so 4. julija, kjer so možnarji pokali, da se je na vse strani razlegalo. Posebna hvala gre tukej g. grofu Lanthieru. Iz stolpa njegovega gradu je bobnelo, kakor o naj večih praznikih. — Naše starašinstvo, čeravno nekaterim mračnjaško, je s tem pokazalo, da je za pravi napredek na verski podlagi. — Slava mu!

Ogled.

Avstrija. Vse oči so bile v preteklih dneh obrnjene na Česko, kjer so se vršile dopolnilne volitve za deželni zbor in sicer 3. t. m. so bile volitve v kmečkih volilnih krogih, 6. pa v mestnih in tržnih. — *Konservativna staročeska stranka je slavno zmagala, mladočeska in ustavoverna pa sijajno propala.* — Med 52. volilnimi krogi za kmečke občine je konserv. staročeska stranka postavila v 49. svoje kandidate, mladočeska pa le v dvajsetih. — Od 49 kandidatov kons. stranke je zmagalo njih *štirideset z ogromno večino glasov, šest* malo da ne *enoglasno*; Mladočehi so prodrli samo sè šestimi in še s temi le z veliko silo. — V dveh volilnih krogih boste ožje volitvi, v enim med grofom Harrach-om (konservativcem — 52 glasov) med dr. Cizekom

(mladočehom — 37 gl.); v drugem med Ruml-om (kons. — 92 gl.) pa med dr. Sladkovsky-em (mladoč. — 93 gl.) — Da pride dr. Sladkovsky, kolovodja mladočeske stranke, v ožjo volitev, to je nar hujši blamaža za Mladočeha, posebno če pomislimo, da se mu je to pripetilo v lastnem vol. krogu, kjer je bil vselej skor enoglasno voljen, dokler ni postal odpadnik.

Da bosta pri ožji volitvi zmagala Mladočeha, je skor nedvomljivo, ker bo gotovo propala peščica ustavovercev za nju glasovala. Sploh so v onih krogih, kjer so bile vse tri stranke zastopane, ustavoverski kandidatje primeroma več glasov dobili ko mladočeški. Toliko znanja ima tedaj mladoč. stranka v kmečkih občinah?! V enem samem volilnem krogu, kjer so bile vse tri stranke, je zmagal *ustavoverski* kandidat—(ne čudite se, saj se je tudi pri nas v Tominu in v Sežani tako godilo) ker so Mladočehi, vidivši da ne zmagajo za ustavoverskega (!) glasovali. Tudi prav; saj imamo en dokaz več, kam Mladi tiščijo. — V treh vol. krogih (nemških) so zmagali ustavoverci, pa tu ni bila kons. stranka nobenega kandidata postavila.

Bila je že volitev 3. jul. v kmečkih občinah pogubljiva in obsojevalna za Mlade, 6. jul. pri volitvi mest in trgov je česki narod pokazal še jasneje, da za Mlade ne mara, da njih politiko popolnem obsojuje. Za mesta in trge je postavila kons. stranka 28. kandidatov. Zmagali so vsi.

Politično zreli česki narod je tedaj v ogromni večini pokazal, da pozna svoje prave voditelje in da se studom odvrča od sebe one Mlade, ki iz nezrelosti in sebičnosti čast, edinost in moč českega naroda spodkopati nameravajo. To se je zgodilo, pravita „Vat.“ in „Gr. Volksb.“, Mladočehom, ki niso še taki ustavoverci, kakor so Mladoslavenci in njih poslanci. Sapienti sat!

Kaj pa rečejo ustavoverni in mladočeski listi k temu izidu? Kislo, prav kislo se držijo. Da saj nekoliko zakrijejo sramoto, delajo se po otročje vesele, da so zmagali v šestih krogih, oziroma v enem, češ zdaj so pokazali, kako očitno (?) napreduje njih stvar. Ubogi slepci in sleparji!

Cizlajtansko (naše) ministerstvo kaže se vedno bolj, da misli (bolj resnično bi znalo biti, če rečemo, da mora) za zdaj nekoliko odjenjati od svoje ustavoverske prenapetosti. To smemo, zdi se nam, pozneti iz dosedanjih imenovanj novih namestnikov za Česko in Moravsko. Danes (9. t. m.) imamo za to dozdevno menenje nov dokaz. Mesto *Ceschi-a*, c. kr. namestnika v Trstu, ki gre v pokoj, je imenovan na Goriškem dobroznani baron *Pino*, dosedaj v Czernovic-u v Bukovini. Pino je sicer ustavoverec, se je kot tak tudi zaslug pridobil, pa vendar zna se pripogniti vsaki vladi, naj si bo na krmilu notranjih zadev Giskra ali Hohenwarth ali Lasser. Bolje vendar on, ko kak drugi prusak.

Avstrija in Rusija postajete si vedno prijazniši. Nadvojvoda *Albrecht* se je podal v imenu Nj. Veličanstva v Varšavo, da se pokloni ruskemu caru, vračajočemu se iz nemških toplic (v Emsu). — Tudi nemški cesar skuša se bližati naši ces. rodovini. Prišel bo za nekatere dni v oni Gastein nesrečnega spomina, kjer se je že parkratov snidel z našim cesarjem, prijaznega se hlinil, za hrbtom pa spletke skoval proti Avstriji. — Ko pride v Gastein, obiskal bo svetlo cesarico v Ischl, kjer zdaj biva in kamor dojde tudi Nj. Veličanstvo. — Kasneje v jeseni obiše Nj. Veličanstvo tudi angleško kraljico, ker pojde po svetlo cesarico, ki se bo za nekaj tednov podala v Wyght na Angležkem.

Oyrsko. Drž. zbor še zboruje. Sklenil je notarijatsko postavo v madjarskem zmislu, premenil je radikalno volilno postavo. O tem prihodnjič.

Vnanje države. *Francosko*. Velik hrup je napravil manifest grofa Chamborda, postavnega kralja francoskega, ki biva v Frohsdorfu. In ravno zdaj, ko narodni zbor pretresuje predlog Kasimira Periera, naj se republika stalno proglasi, je prinesla „Union“ velevažni manifest. Vladi je to silno nepovoljno, zato je dala list Union za par tednov v prepoved. — Vlada se drži septennata za Mac Mahona. Nar. zbor pa je razdvojen, ei hočejo republiko stalno, drugi monarhijo. Najbrže bo Mac Mahon nar. zbor razpustil. S tem bo Francozom kri zavrela. Na vsak način pričakujemo velevažnih dogodkov iz Francoskega.

Spanjsko. Zmaga Karlistov pri Estelli je nedvomljiva in velika. Namesto Concha-e je postal Zabala poveljnik rep. armade. — Da Karlisti ne zamorejo tako se poslužiti zmage kakor bi bilo treba, temu je uzrok ker nimajo obilno topov in ker so tudi sami močno trpeli.

Italijansko. Kaj je laška pravica, pokazala je ital. vlada o 28letnici Sv. Očeta. 21. junija, ko se je bila zbrala neštevilna množica pred Vatikanom, ki je klicala: Zivijo Pij IX., dala je ital. vlada nekatere zapreti. Po dveh dneh že jih je obsodilo na 2 leti, na 18 mesecev, na 6 mesecev, brez da so se zamogli zagovarjati.

Razne vesti.

Učeni Hammer-Purgstall piše (v svojem Gemäldesaal der Lebensbeschreibungen grosser moslimischer Herrscher der ersten sieben Jahrhunderte der Hidschret. Leipzig und Darmstadt 1837. Band. II. S. 263—265). to čudno posebnost: Moteaassim se je rodil v osemem mesecu leta sto in osem deset po Hidžri, leta dvesto in osem najst je postal kalifa, umrl je v osem najstem mesecu, Silhidže imenovanem v Sermenreji, kjer je navadno prebival, po tem ko je bil vladar osem let. osem mesecev, in osem dni, star osem in štirideset let. Bil je pa osmi kalifa Abasovega rodú, imel je osem sinov, osem hčer; bil je v osmih bitkah, osvojil si je osem mest, usmrtil je osem nevarnih sovragov, zapustil je v svoji blagajnici osem

in osem deset tisoč cekinov, in osem imenitnih učenjakov je proslavljalo čas njegovega vladarjenja. Ali ni to zares čudno?

Kako Staroverci, ki živijo na Turškem, ljudi k službi božji kličejo? Ploh ali desko imajo iz trdega lesa, ki je navadno dvanajst čevljev dolga, štiri čevlje široka, in dva palca debela. To desko, kateri greški pravijo simandrat. j. znamenje, pa tudi hirosimandran, drži človek v levi roki, v desni pa ima železno kladvo, s katero na desko bije, zdaj blizo roke, s katero desko drži, zdaj više, tako da se sliši zdaj bolj zamolkel, zdaj viši in bolj čist glas. V nekterih krajih je taka deska visoko na zvoniku obešena, da je ni treba z roko ali v roki držati; imenujejo jo, menim, megasimandron ali veliko znamenje. To in uno imenujejo tudi agiosimandron ali sveto znamenje. Imeli so sicer tudi oni nekdanj svoje zvonove, ali kar so pod Turško oblastjo, ne smejo več zvonov imeti.

V Egiptu, pravijo, da imajo lesene zvonove. Jaz mislim, da to ni nič drugega, kakor simandra pri Grkih. Od Etijopčanov pa se pripoveduje, da imajo kamnene zvonove. Vendar je lepše, kaj ne, imeti zvonove iz bronca, ki daje lep čist glas od sebe?

Zvonovina Kitajskem niso nič drugega, kakor veliki cilindri, od znotraj, se vé da, votli, in na sredi enokoliko trebušasti. Dasi strašno veliki in težki, dajejo slab glas, ker je zvonijo ne se železnim, ampak z lesenim žvenkljem. De gustibus non est disputandum.

— *Paderborski škof Martin* je dobil od okrožne sodnije povabilo, da v treh dneh nastopi kazen v ječi. Nek mestnjani pa, kteremu je mar bilo za prostost svojega škofa, plača 400 tolarjev, ktere je sodnija odločila mesto ječe.

— *Meseca junija* se je na Dunaji 30 oseb usmrtilo, tedaj počez vsak dan edna. Med njimi je 23 možkih in 7 ženskih samomorivcev. Od januarja do konca junija bilo je vsih samomorov 153, 123 mož in 20 žen.

— *Iz Ljubljane se nam piše*: Naša stara teta „Laib. Zeitung“ prinaša oklic g. Ferd. Janež-a, oficiala pri dež. sodniji, naj bi se osnovalo društvo „Thierschutzverein“. Osnova takega društva je gotovo hvale vredna, in ker enaka društva imajo vsa večja mesta našega cesarstva, naj tudi Ljubljana ne zaostane. Kako naj se toraj razširja to društvo? Lajbahe-rica ve to-le povedati: Najimnitnejši kraj za razširjenje društva sta šola in — prižnica. Da se v šoli mladina podučuje živalne trpinčiti, je prav, a da vladna „Laib. Zeit.“ tudi prižnico za to odločuje, mi ne gre v glavo. Liberalci vedno kriče, da naj se na prižnici le vera in nrava razlagate, in ako kak pridigar po okoljščinah prisiljen še kaj drugega omeni, hitro pitajo nemški in slov. liberalni listi takega govornika s fanatiki, zeliti in enakimi primki. Mislite si govornika na leci v stolni cerkvi ob poldesetih. Vsa viša in nižja mestna inteligenca priljubljenega pridigarja željno pričakuje. Da govornik vladni Laib. Zeitung-i zadosti, vzame n. pr. téma, kako naj g. Joras-ovi hlapci previdno ravnaajo, kadar ob sredah in sabotah pse po mestnih ulicah love, kako naj ga mehko za vrat prime, dobrikaje se mu v nalašč za to pripravljen

kurnik spravi, kako naj bo kurnik narejen, koliko prebivalcev sme skup priti, da jim ni pretoplo, koliko hitro sme hlapec vozariti, da se živali ne pretresejo, kedaj jih mora iz kurnika djati, kako jim postreči itd. itd. Kadar ta tema pridigar dobro oglada, naj se spravi nad kokošarje, tičarje, mesarje, konjarje in sicer polna cerkev bo kmalo — prazna.

Domače stvari.

(Isoncovci delajo reklamo naši tiskarni) s posebnim naznanilom, ki svari stavce iz Trsta in bližnjega (italijanskega) kraljestva, naj bi ne šli delat v to tiskarno, ker je klerikalna (!). Koliko delalcev bi imeli nek liberalni tiskarji, ko bi jih v saboto mesto z denarji se sladkimi besedami plačali, da so v liberalni a ne v klerikalni tiskarnici delali —?

(V Kanali) so 4. t. m. odprli telegrafno postajo. Prvi telegram je naznanjal žalostno novico, da je oče oskrbnikove gospe (Malnič) dr. Sandrini na smrtni postelji, (ki je tudi že umrl za boleznijo na jetrih).

(Iz Gorice) je prinesel „Sl. Nar.“ in po njem „Soča“ št. 22. med drugim te-le besede: . . . Dolgo časa mu niso mogli njegovi (Glasovi) „agenti“ nič posebnega poročati, k večjemu o kacem dijaku; naposled vendar prinese *velevažno*, a čisto *izmišljeno* notico, da dokaz je neki profesor v šoli trdil in zoval: „da ni Boga“. Kakov hrup je napravila ta notica med učiteljstvom, si lahko mislite, kajti sum nij zadel samo enega, nego tri gimnazijske profesorje. Popolnem iz lastnega nagiba so poslali dijaki najviših razredov popravo one *izmišljene* notice uredništvu „Glasa“, ter so ob enem prosili javno onega profesorja imenovati, da ne bode neopravičeni sum takoj tri ali štiri profesorje zadel . . . „Glas“ nij sprejel onih vrstic, rekši, da je ta izjava *obširnejša* nego ona notica: mesto tega je zopet nakopičil polno novih, *izmišljenih* in samovoljno zavutih *sumničenj* o gimnazijskih profesorjih. Mislite si tedaj položaj gimnazijskih profesorjev! . . .

Tako sta pisala lista, ki se štulita, da imata resnicoljubnost (!) v najemu. Mi smo na vse te in kasneje enake izjave molčali, onim v dobro, ker naša notica je globokeje segla, kakor smo nameravali ter nismo hoteli gospode v hujše zadrege spraviti. — God sv. Petra, 29. junija, je došel in ž njim odločba ministerstva v oni zadevi. Ni treba nam prашati „Slov. N.“ in „Sočo“ kdo je *lažnjivec*, kajti sama sta prinesla, da eden profesorjev je *nemudoma* odstavljen, drugi zgubi dve službeni leti in mora biti prestavljen se še 2 drugima. „Narod“ govori o farškem fanatizmu, še huje proti občespošt. vodji tuk. gimnazija. Mi bi dopisniku svetovali, naj drugokrat malo počaka, da se mu kri vleže in samega sebe skrije. Zdaj ga lahko s prstom pokažemo, čeravno je *ljubl.* dobro znani popravljavec na dopisu pilil. — „Soča“ je hotela bolj mirna in previdna se pokazati, ter je pisala: Slišati je, da uzrok take stroge kazni nij samo zatožba klerikalcev, temveč sta profesorja od druge še bolj merodajne strani zatožena bila, da spodkopujeta disciplino na gimnaziji. To

utegne verjetno biti, ker ta dva gospoda sta preintimno občevala z nekterimi dijaki.

Ako „Soča“ kaj takega piše, morale so reči hudo stati. — Mi smo hoteli o tem molčati in mislili smo, da bosta „N.“ in „S.“ saj toliko previdna, o tem — molčati in svojo sramoto zakriti. Pa nista. — Tedaj ostaneta *lažnjivca* „Sl. Narod“ in „Soča“, ne mi.

(Šeststoletnica sv. Bonaventure.) serafinskega, se bo v cerkvi oo. Frančiškanov na Kostanjevici opravljala tako le:

Prihodnjo nedeljo, to je 12. julija bo zjutraj o 1/2 6 slovenska pridiga, in slovesna sv. maša z blagoslovom; popoldne ob 6 uri litanije in blagoslov.

V ponedlek, to je 13. julija kakor poprejšni dan.

V torek, na praznik sv. Bonaventure, bo zjutraj ob 6. uri slovesna sv. maša z blagoslovom; popoldne ob 6. uri bo laška pridiga, zahvaljna pesem in blagoslov.

Opomba: Sv. Ože Pij IX. so podelili popolnoma odpustek temu, ki vsaki dan frančiškansko cerkev obiše, na namen sv. cerkve moli in enkrat sv. zakramente vredno prejme; kdor se pa le enkrat te slovestnosti vdeleži, zadobi nepopolnoma odpustek.

Gospodarske reči.

Gospod J. A. Blaške, vodilni ravnatelj banke Slovenije namerava ustanoviti v družbi enako mislečih Slovencev izposojevalno in založno društvo kateremu bi se pridružila pozneje tudi zastavnica, za Slovence sploh brez ozira na politično mnenje.

Ako se pomisli, v kaki denarni zadregi je pogosto slovenski kmet in obrtnik, ako si zbere v duhu vse znane do-

godke, sprevidel bode lahko vsak, da je ustanovljenje omenjenega zavoda za deželo velika dobrota. Ne manjka nam sicer denarnih zavodov, toda denarjev od njih dobiti je zelo težko. Eskomptna banka je skorej izključljivo za trgovce, isto tako narodna banka. Ljubljanska hranilnica je se vé da vsim odprta ali „veliko jih je poklicanih, pa le malo izvoljenih“. Treba je imeti posestvo dolga prosto in preden se dobi denar, je čestokrat pomoč prepozna. Pri tem zavodu posojevalo bi se pri dostojni varnosti tudi na drugo mesto. Obrtniku ljubljanska obrtniška banka ne zadostuje; treba je še mnogo pomoči. Za ustanovljenje bi trebalo 50 udov, kateri bi plačali po fl. 200 ustanovnine, oziroma več ustanovnikov s primerno manjo ustanovnino. Ustanovljenje tega zavoda bi bilo tem lože, ker v novejšem času nij potreba koncesije.

Slovinci na noge. Politika naj Vas v tej zadevi ne loči. Pomagajmo tlačnemu slovenskemu narodu sè združenimi močmi, da ga rešimo iz vohrniških krempļjev, ga otmemo revščine ter mu pomoramo do blagostanja. V edinosti je moč, v moči samostalnost, in ako bomo, samostalni del nas bodo drugi narodi čislali in spoštovali.

Ob enem omenjam, da omenjeno društvo z banko Slovenijo ne bode v nikaki zvezi. ampak bode popolnoma samostalno. Prijatelji sprožene ideje naj se blagovolijo obrniti zaradi natančnejega porazumljenja do g. Blašketa. J. JEREB.

Listnica uredništva. Komenskim pevcem: Brezimnih spisov ne zamoremo objaviti; blagovoli naj tedaj saj eden izmed Vas, podpisati se. Drugim gg. dopisnikom: Prihodnjic.

Od leta 1767

Svetinja za napredek

Svetinja za zasluge

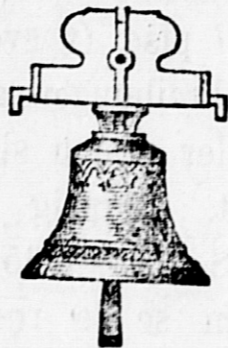

ALBERT SAMASSA

C. KR. DVORNI ZVONAR,

izdeljevalec strojev in raznoterega orodja pri gasenji ognja v Ljubljani

priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebščino, kakor jarmi, ojnice, okovi. Zvon tudi 40 centov teže zamore en mož zvoniti; dalje priporoča vse vrste

brizgalnic, orodja za gašenje, vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventile, šravbe itd. itd.

po najnižji ceni.

Občnam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim plačevanje v obrokih.

Diploma pripoznanja

Diploma pripoznanja

14 svetinj